

Uit de Memorie van toelichting bij de wetwijziging Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken

mogelijkheid om bij verordening regels te stellen

Bij lozingen van afvloeiend hemelwater en ingezameld grondwater bestaat aldus een voorkeur voor het, zo mogelijk, lokaal in het milieu terugbrengen daarvan. De huidige praktijk staat echter nog ver af van die voorkeur. Afvloeiend hemelwater en ook ingezameld grondwater wordt nog veelal bij de bron gemengd met huishoudelijk afvalwater en vervolgens door middel van een gemengd stelsel afgevoerd. In de reeds aangehaalde brief aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de herijking van het hemelwaterbeleid zijn aanpassingen in regelgeving in het vooruitzicht gesteld, waardoor die regelgeving beter dan in het verleden de benodigde omslag in het omgaan met afvloeiend hemelwater ondersteunt.

Het vereiste van een vergunning of ontheffing voor het direct lozen van afvloeiend hemelwater en ingezameld grondwater in het oppervlaktewater of op of in de bodem zal zo veel mogelijk worden vervangen door algemene regels. Voor huishoudens zal dit gebeuren in het in voorbereiding zijnde Besluit lozing afvalwater huishoudens.¹ In de meeste situaties mag in de toekomst het afvloeiende hemelwater van daken en het grondwater zonder verdere restricties in het oppervlaktewater, op of in de bodem of op een hemelwaterstelsel of ontwateringsstelsel worden geloosd. Hierop bestaat echter een drietal uitzonderingen.

1. In gevallen waarin dat voor de bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater of de bodem noodzakelijk is, kunnen door middel van het stellen van een nadere eis maatregelen worden geëist, die voorafgaand aan het lozen moeten worden genomen. Dat is bijvoorbeeld het geval indien in individuele gevallen de gevel of het dak van uitloogbaar materiaal is vervaardigd, waardoor de lozing van de uit de materialen uitgeloopte stoffen beduidend hoger is. De mogelijkheid van het stellen van nadere eisen wordt opgenomen in de voor de lozingen geldende algemene maatregel van bestuur.

2. Indien het belang van de bescherming van de bodem, van het oppervlaktewater of van de riolering daartoe noodzaakt, kan de gemeenteraad door middel van een verordening regels stellen met betrekking tot lozingen van afvloeiend hemelwater en ingezameld grondwater.

3. Voor het verwezenlijken van de doelstellingen van het hemelwaterbeleid is het met name van belang dat daar waar lozingen van afvloeiend hemelwater en ingezameld grondwater nog op het gemengde stelsel plaatsvinden, de gemeente mogelijkheden heeft om die lozingen op termijn te beëindigen, namelijk van het openbaar vuilwaterriool af te koppelen. Dat kan indien voor afvloeiend hemelwater of ingezameld grondwater een afzonderlijk stelsel wordt aangelegd of indien van de lozers in het desbetreffende gebied in redelijkheid gevergd kan worden om het afvloeiende hemelwater of ingezameld grondwater zelf in het milieu terug te brengen door lozing in het oppervlaktewater of op of in de bodem. Bij de hiervoor onder 2 genoemde verordening kan daarom ook een termijn worden bepaald, waarbinnen dit zogenoemde afkoppelen dient te worden gerealiseerd.

De hiervoor onder 2. en 3. genoemde mogelijkheid om bij verordening gebiedsgerichte regels te stellen is aangekondigd in de eerdergenoemde brief over de herijking van het regenwaterbeleid en wordt door middel van dit wetsvoorstel vastgelegd in artikel 10.32a van de Wm. Het bieden van de mogelijkheid om gebiedsgericht regels te kunnen stellen heeft te maken met de beleidskeuze om de daadwerkelijke invulling van de wijze van omgaan met afvloeiend hemelwater en ingezameld grondwater, alsmede het tijdspad waarbinnen eventuele veranderingen in de bestaande situatie moeten worden gerealiseerd, op lokaal niveau te laten plaatsvinden. Daar wordt in een integrale afweging door de gemeente, de waterbeheerder en andere betrokken partijen bepaald hoe aan de verschillende randvoorwaarden (milieu, water, volksgezondheid, mogelijkheden van inbedding in de ruimtelijke structuur), die mede op provinciaal en rijksniveau zijn geformuleerd, tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten recht kan worden gedaan. Daarbij is een beschouwing op middellange en lange termijn cruciaal: juist voor omgaan met afvloeiend hemelwater en ingezameld grondwater geldt dat wat op korte termijn het goedkoopste is, op langere termijn onnodige kosten met zich mee kan brengen. Voor het creëren van de mogelijkheid om de gebiedsgerichte regels bij verordening te stellen, is gekozen om te voorkomen dat het stellen van de gebiedsgerichte regels door middel van een nadere eis als hierboven onder 1 genoemd per individuele lozer zou moeten plaatsvinden. Dit zou hoge administratieve en bestuurlijke lasten tot gevolg hebben, en daarmee het in de praktijk brengen van het resultaat van de integrale afweging kunnen frustreren. Het mag duidelijk zijn dat vooral bij inzet van de hierboven onder 2 en 3 beschreven mogelijkheden overleg met het waterschap en de provincie gewenst is als vervolg van hun betrokkenheid bij de integrale afweging.

Uiteraard zal bij het voorbereiden van de verordening ook de vraag aan de orde zijn of het voldoen aan de daarin gestelde regels in redelijkheid van de lozers kan worden gevergd. Zo kan als voorbeeld van een regel als hierboven onder 1. bedoeld worden genoemd het stellen van voorwaarden aan het wassen van auto's op straat, waarbij bijvoorbeeld het gebruik van shampoo kan worden tegengegaan omdat het tot schuimvorming in het oppervlaktewater kan leiden. Een dergelijke maatregel, die nu reeds soms door middel van de APV wordt gesteld,

is zondermeer als redelijk te beschouwen. Eventueel kan de gemeente daarbij ook aangeven waar in de wijk wel de particulier zelf de auto met shampoo kan wassen.

Ook zou een gemeente in een gebied waar bebouwing is voorzien maar nog niet gerealiseerd alvast in de verordening beperkingen aan de toepassing van bouwmaterialen kunnen stellen, als dat uit oogpunt van de lokale waterkwaliteit gewenst is. Voor de nog te bouwen objecten moet dat geen probleem vormen nu verschillende alternatieven beschikbaar zijn om emissie als gevolg van toepassing van bouwmaterialen te beperken. Wanneer de eisen betrekking zouden hebben op lozingen van afvloeiend hemelwater vanaf bestaande bebouwing is de afweging gecompliceerder. De gemeente zal dan moeten bezien welke kosten de regels met zich meebrengen voor de individuele lozers, en of deze redelijk zijn. Datzelfde geldt ook voor het stellen van een termijn waarbinnen de lozing op een voorziening voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater moet worden gestaakt. De kosten die een dergelijk afkoppelen met zich meebrengt kunnen van geval tot geval verschillen. Overigens is het zeer wel denkbaar dat indien het afkoppelen van belang is met het oog op de beperking van de totale maatschappelijke kosten, maar de kosten van dat afkoppelen in een specifiek geval voor de lozer te hoog zouden uitpakken, de gemeente een tegemoetkoming in de kosten geeft, zodat enerzijds de redelijkheid geen geweld wordt aangedaan en anderzijds de maatschappelijke winst wel wordt gerealiseerd.

Bron: Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30578, nr. 3